

בראשית: יחידה ראשונה

כתבה: גלית ביתן

יח. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים: לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם
לְבַדּוֹ, אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ...

כא וַיִּפֹּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם
וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מֵצְלָעָתָיו וַיִּסְגֶּר בְּשָׂר
תְּחִתָּנָה.

כב. וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצַּלַּע אֲשֶׁר לָקַח
מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶהָ אֶל הָאָדָם.

כג. וַיֹּאמֶר הָאָדָם: זֹאת הִפְעַם עִצָּם מֵעֲצָמַי
וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת וַקָּרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ
לָקַחָהּ זֹאת.

כד. עַל-כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד.

(בראשית פרק ב)

קראו את הקטע בקול רם בכיתה והאזינו לו היטב.

הקיפו בתוך הקטע:

בעיגול אדום – את שמות הדמויות המופיעות בקטע
בעיגול כחול – את שמות הדמויות המדברות בקטע
בעיגול ירוק – את הפעלים שבקטע (מילים המציינות פעולה ועשייה).

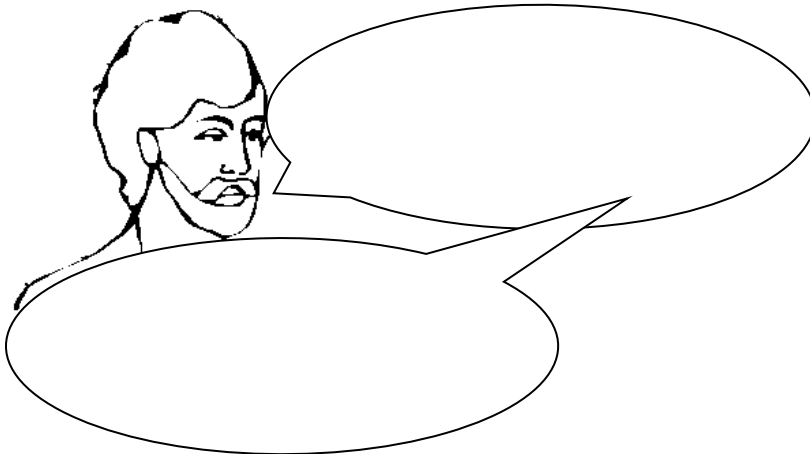
העתיקו את המילים הקשות להבנה בקטע:

_____	_____
_____	_____

סדרו את האירועים שלפניכם לפי הסדר:

- _____ אדם קרא לבריאתו החדשה של אלוהים: אישה.
 _____ אדם פגש את האישה וזיהה שהיא דומה לו
 _____ אלוהים הרדים את האדם
 _____ אלוהים הסתכל על האדם שברא וראה שהוא בודד
 _____ אלוהים הביא את יצירתו החדשה אל האדם.
 _____ אלוהים ברא את האישה מצלע שלקח מגופו של אדם.

השלימו את החסר: על מה, לדעתכם, שוחחו אדם והאישה כשנפגשו לראשונה?

כתבו מתחת לדמויות, אילו רגשות, לדעתכם, מילאו את כל אחד מהם.
ציירו כאן כיצד ברא אלוהים את האישה לדעתכם:

לאחר קריאת הקטע, האם נשארו לכם שאלות בלתי פתורות? האם משהו חסר לכם
בסיפור? כתבו כאן את שאלותיכם:

קראשית, יחידה שנייה: עבודה עצמית (העוללות)

כתבה: גלית ביתן

בפרק א (הפרק הקודם לפרקינו) מתוארת בריאת העולם ע"י אלוהים. בסוף הפרק מתוארת בריאת בני האדם:

כו. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּי וְיֵעוּף הַשָּׁמַיִם וּבְבִהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ.
 כז. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם.
 כח. וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים: פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְשֵׁה וּרְדוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיַּי הָרֹמְשֵׁת עַל-הָאָרֶץ...
 לא. וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה-טוֹב מְאֹד.
 וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי.

ענו במחברתכם או שוחחו ביניכם בכיתה:

כיצד ברא אלוהים את בני האדם לפי הקטע הזה? כיצד נבראה האישה?

במה שונה הבריאה הזאת מן הבריאה שקראנו עליה בפרק ב?

כיצד ניתן להסביר את ההבדל בין שני הפרקים?

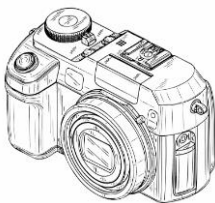
הקיפו בעיגול בקטע את המילים שמופיע בהן השורש צ.ל.מ:

אילו מילים אתם מכירים מחיי היום יום שלכם שעשויות מן השורש הזה?

במה יכולות מילים אלו לעזור לנו להבין את המילה הזאת בתורה?

מה פירוש המילה צלם, לדעתכם?

מה זה אומר, לדעתכם, שאדם נברא "בצלם אלהים"?

מה זה אומר על האדם? מה זה אומר על אלוהים?

הראשית, יחידה פיזית: פרשנות
כתבה: ד"ר רות ברוך

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים:
לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ,
אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ

השלימו את המילים בקטע שלפניכם:

בפסוק שלפנינו אלוהים מבחין שהאדם _____
והוא חושב שזה מצב טוב / לא טוב
הוא רוצה לפתור את הבעיה ע"י יצירת _____.

כיצד אתם מבינים את הביטוי: **עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ?**

קראו כיצד הבין את הביטוי הזה רש"י:
(רבי שלמה בן יצחק, היה תלמיד חכם נודע שחי בצרפת במאה ה-11)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים: לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ, אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ...:
זכה – עֵזֶר
לא זכה – כְּנֶגְדּוֹ לְהַלְחֵם
(רש"י)

הסבירו את פרשנותו של רש"י במילים שלכם:

זכה / לא זכה – על מי מדובר? מיהו הזוכה?
מה קיבל אם זכה?
ומה אם לא זכה -
רש"י חושב שבעל ואישה צריכים _____

איך בעל ואישה יכולים לעזור אחד לשני?
מתי הם עלולים להילחם [=לריב] זה עם זה?
האם אדם יכול לחיות לבדו?

שיעורי בית :

הביאו דוגמאות לביטוי "עזר כנגדו" מביתכם או מסביבתכם הקרובה.

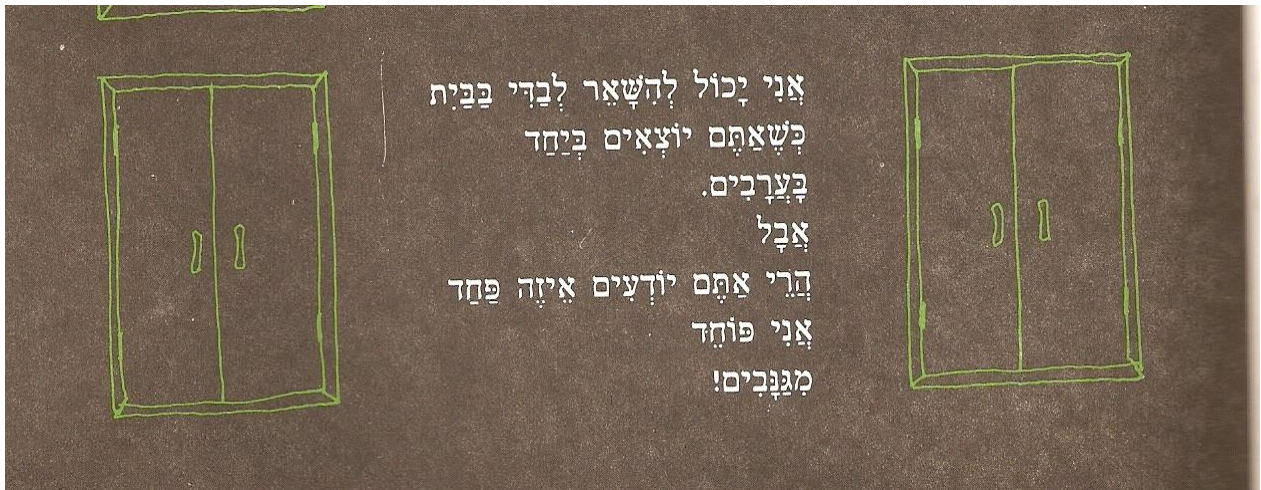

הראשית, יחידה רביעית: הצורה כתבה: גלית ביתן

לא טוב היות האדם לבדו

- ☛ מה זה אדם לבדו?
- ☛ מתי אדם הוא לבדו?
- ☛ לדעתכם, האם זה טוב או רע להיות לבד? (האם לפעמים אנחנו מעדיפים להיות לבד? מתי אנחנו ממש לא רוצים להישאר לבד?)
- ☛ מה אתם עושים כשאתם לבד (אולי כדי להרגיש פחות לבד?) האם יש דברים שאנחנו עושים רק כשאנחנו לבד?)

קראו את השיר הבא:

(מתוך: הילד הזה הוא אני/ יהודה אטלס)

- ☛ הילד בשיר אומר "אני יכול להישאר לבדי בבית" – אם כן, מהי הבעיה?
- ☛ חפשו בשיר ביטוי הפוך למילה "לבדי". על מי הוא נאמר?
- ☛ כשהילד אומר "הרי אתם יודעים איזה פחד אני פוחד מגנבים" – האם, לדעתכם, הוא אומר את מה שהוא חושב באמת? האם הוא היה רוצה לומר דבר נוסף / אחר להוריו?
- ☛ האם אתם נשארים לפעמים לבד בזמן שההורים יוצאים?

בראשית, יחידה חמישית: קין והבל

כתבה: גלית ביתן

- א. והאדם ידע את חוה אשתו, ותהר ותלד את-קין, ותאמר: קניתי איש את יהוה.
- ב. ותסוף ללדת את אחיו, את-הבל. ויהי הבל רעה צאן וקין ה'יה עבד אדמה.
- ג. ויהי מקץ ימים, ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה.
- ד. והבל הביא גם-הוא מבכרות צאנו ומחלבהן. וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו. ה. ואל-קין ואל מנחתו לא שעה. ויחר לקין מאד ויפלו פניו...
- ח. ויאמר קין אל הבל אחיו. ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו.
- ט. ויאמר יהוה אל קין: אי הבל אחיך?
- ויאמר: לא ידעתי, השמר אחי אנכי?
- י. ויאמר? מה עשית? קול דמי אחיך צעקים אלי מן-האדמה.
- יא. ועתה, ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידיך.
- יב. כי תעבד את-האדמה לא תסוף תת כחה לך נע ונד ותהיה בארץ.
- יג. ויאמר קין אל יהוה: גדול עוני מנשא.
- יד. הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי הרגני.
- טו. ויאמר לו יהוה לכן כל-הרג קין שבעתים יקם וישם יהוה לקין אות לבלתי הכות-אתו כל-מצאו.

(בראשית פרק ד)

קראו את הקטע .

הקיפו בתוך הקטע:

בעיגול כחול – את שמות הדמויות המדברות בקטע

בעיגול אדום – את שמות יתר הדמויות בקטע.

בעיגול ירוק – את המילים המציינות קירבה משפחתית בקטע (דוד, אב, בן)

העתיקו את המילים הקשות להבנה בקטע:

וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו – אילו רגשות מתוארים כאן? כתבו מספר משפטים שקין

אמר לעצמו בלב (לדעתכם): _____

האם מתוארים רגשותיו של הבל אחרי האירוע הזה? חשבו על מספר משפטים שהבל

אמר לעצמו בלב (לדעתכם): _____

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו – מה אמר קין להבל אחיו? מדוע לדעתכם,

השיחה ביניהם לא מופיעה בפסוקים?

הַשְׁמֵר אָחִי אֲנֹכִי? האם קין לא יודע היכן אחיו? מדוע הוא עונה כך

לאלוהים?

האם תפקידו של אח להיות שומר של אחיו?

האם אנחנו אחראים על האחים שלנו?

מתי מבקשים מכם לשמור על אחיכם? האם אתם מסכימים לאחריות הזאת?

מתי אחיכם אחראים עליכם? מה זה אומר מבחינתם?

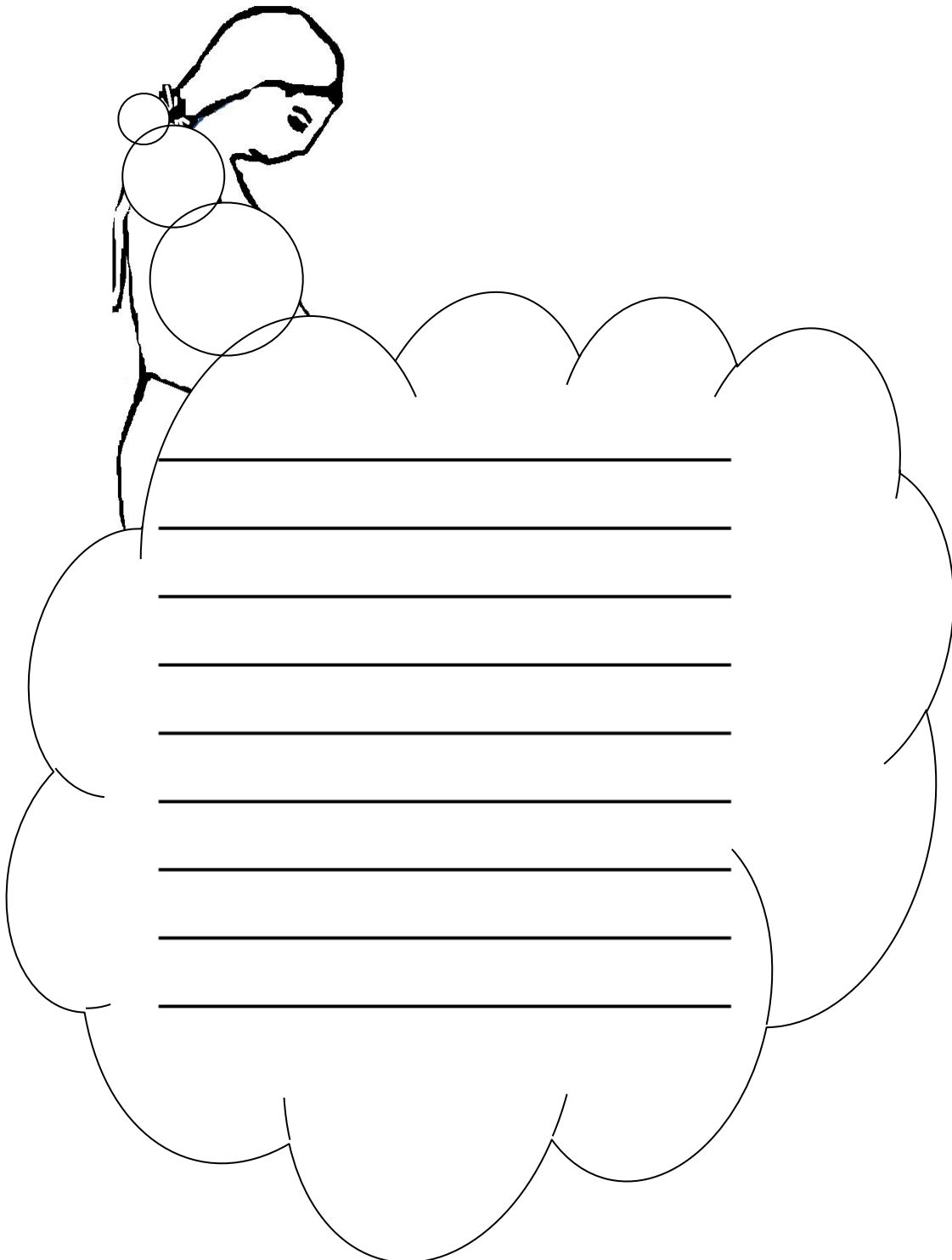
לאחר רצח הבל נולד לאדם וחוה בן שלישי:

"וַתִּקְרָא אֶת-נְשָׁמוֹ נֶשֶׁת,

כִּי נֶשֶׁת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחַר תַּחַת הַכָּל כִּי הִרְגוּ קַיִן"

(בראשית, ד, כה)

רשמו לעצמכם את מחשבותיה של חוה כשנשאה ברחמה את הבן השלישי.

א וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה ב. וַתִּסָּף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל וַיְהִי הָבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה **ג**. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה **ד**. וְהָבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל הָבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ ה. וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו ו. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קַיִן: לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ? **ז**. הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת, וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתַּח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ **ח**. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו. וַיְהִי בִהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ **ט**. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קַיִן: אֵי הָבֶל אָחִיךָ? וַיֹּאמֶר: לֹא יָדַעְתִּי הֲשָׁמַר אָחִי אֲנֹכִי? **י**. וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ? קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה **יא**. וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ לְקַחַת אֶת דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ. **יב**. כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֵּף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ. נָע וָנָד תִּהְיֶה בְּאָרֶץ **יג**. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל יְהוָה: גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְשָׂא. **יד**. הֵן גִּרְשַׁתְּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר וְהִיִּיתִי נֹעַ וָנָד בְּאָרֶץ וְהָיָה כָּל מֹצְאֵי יְהַרְגֵנִי. **טו**. וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה: לָכֵן כָּל הַרְג קַיִן שְׂבָעִתִּים יִקָּם וַיִּשָּׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת אֹתוֹ כָּל מֹצְאוֹ... **כה**. וַיִּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים וְרַע אַחֵר תַּחַת הָבֶל כִּי הָרְגוֹ קַיִן. (בראשית, פרק ד)

פרשת בראשית – תוהו ובוהו ואח"כ בריאה

לכיתת האן

- א. בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ.
ב. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על-פני תהום ורוח אלהים מרחפת על-פני המים.

קריאה יחפה

- מה פירוש המילה תהו ובוהו? נסו למצוא הגדרה וגם מילים נרדפות לתהו ובוהו
נסו לדמיין כיצד נראה העולם לפני שהחלה הבריאה?
(ניתן להשתמש בדמיון מודרך ולשתף עם הילדים)

הצעה ליצירה:

- ניצור תהו ובוהו – באמצעות חומרים שונים (צבעי ידיים, פלסטלינה, צבעים נוזליים בתור שקית אטומה ועוד)
ניתן להתייחס למרכיבים השונים המופיעים לצד התהו ובוהו וללמוד אותם:
חושך, מים, תהום.
נשאל את הילדים: איך זה מרגיש להיות בתוך התהו ובוהו שיצרתם?

רלונטי: תוהו ובוהו

- נססה להרגיש את מושג התהו ובוהו:
איך נראה תהו ובוהו בכיתה?
בחדר שלי?
בבטן שלי?
במשפחה שלי?

הפסוקים מתארים תהו ובוהו שלפני התחלת הבריאה, האם בכל ההתחלות יש קצת תהו ובוהו? איך אני מרגיש בהתחלות חדשות (גן, חוג, גננת חדשה, חברים חדשים)?
לגננת: יש לנו כאן הזדמנות לשוחח עם הילדים על התחלות בכלל, על מקומות חדשים, על מה שקורה לפני שמהו חדש מתחיל, על כאבי הבטן, החששות, הבלאגן, חורמ המקום האישי וחוסר הביטחון הכללי. כדאי לתת מקום לרגשות הללו, לאפשר להם לצוף ואח"כ לנסות למצוא דרכים להתמודד עימם תוך שאילת הילדים בגן (תוך כדי דיון – מה הם עושים בד"כ במצבים דומים?)